

Міністерство освіти і науки України
Харківська національна академія міського господарства

Ю.І. Жигло
І.О. Мікуліна

**ПРОГРАМА І РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ
ДИСЦИПЛІНИ
“ОХОРОНА ПРАЦІ В ГАЛУЗІ”**

(для студентів 4 курсу денної і заочної форм навчання
напрямів підготовки 0926 „Водні ресурси”, 6.060103
“Гідротехніка (Водні ресурси)”, спеціальності 6.092600
„Водопостачання та водовідведення”)

Харків – ХНАМГ – 2009

Програма і робоча програма навчальної дисципліни “Охорона праці в галузі” (для студентів 4 курсу денної і заочної форм навчання напрямів підготовки 0926 „Водні ресурси”, 6.060103 „Гідротехніка (Водні ресурси)” спеціальності 6.092600 “Водопостачання та водовідведення”) / Укл.: Ю.І. Жигло, І.О. Мікуліна – Х.: ХНАМГ, 2009. – 15с.

Укладачі: Ю.І. Жигло, Мікуліна І.О.

Рецензент: Я.О. Серіков

Затверджено на засіданні кафедри “Безпека життєдіяльності”,
протокол № 3 від 25.09.2008 р.

ЗМІСТ

Вступ	4
1. Програма навчальної дисципліни	5
1.1 Мета, предмет та місце дисципліни	5
1.2 Інформаційний обсяг (зміст) дисципліни	5
1.3 Освітньо-кваліфікаційні вимоги	6
1.4. Рекомендована навчальна література	6
1.5. Анотації програми навчальної дисципліни „Охорона праці в галузі”	7
2. Робоча програма навчальної дисципліни	8
2.1. Розподіл обсягу навчальної роботи студента за спеціальностями та видами навчальної роботи	8
2.2. Тематичний план дисципліни	8
2.3. Розподіл часу за модулями і змістовими модулями та форми навчальної роботи студента	9
2.3.1. Лекційний курс	9
2.3.2. Практичні заняття (заочна форма навчання)	10
2.4. Індивідуальне завдання	11
2.5. Самостійна навчальна робота студента	11
2.6. Засоби контролю та структура залікового кредиту	12
2.7. Інформаційно-методичне забезпечення	13

ВСТУП

В результаті вивчення курсу „Охорона праці в галузі” студент повинен глибоко знати і вміти застосовувати на практиці систему управління охороною праці в галузі, класи робіт за показниками шкідливості та небезпечності факторів виробничого середовища, важкості та напруженості трудового процесу, фактори професійно-спричинених захворювань у водопровідно-каналізаційному господарстві, заходи і засоби поліпшення стану виробничого середовища на об’єктах водопостачання та водовідведення, а також забезпечення пожежної безпеки.

Програма розроблена на основі:

- СВО ХНАМГ „Освітньо-кваліфікаційна характеристика бакалавра напряму підготовки 0926 „Водні ресурси” затверджена 2002 р.;
- СВО ХНАМГ „Освітньо-професійна програма підготовки бакалавра напряму підготовки 0926 „Водні ресурси”, затверджена 2002р.;
- навчального плану підготовки бакалавра за напрямом 0926 „Водні ресурси” спеціальності 6.092600 – „Водопостачання та водовідведення”, 2006р.

Програма ухвалена кафедрою „Безпека життєдіяльності” (протокол №3 від 25.09.2008р.) та Вченою радою факультету „Електричний транспорт”, узгоджена з випускаючою кафедрою „Водопостачання, водовідведення та очищення вод”.

1. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

1.1. Мета, предмет та місце дисципліни

1.1.1. Мета та завдання вивчення дисципліни: надати майбутнім бакалаврам теоретичні знання і практичні навички, щодо шляхів, методів і засобів забезпечення належних умов виробничого середовища і безпеки праці на об'єктах водопостачання та водовідведення згідно з чинними законодавчими та нормативними актами охорони праці.

1.1.2. Предмет вивчення у дисципліні: методи та засоби захисту працюючих від небезпечних та шкідливих виробничих факторів на об'єктах водопостачання та водовідведення.

1.1.3. Місце дисципліни в структурно-логічній схемі підготовки фахівця

Перелік дисциплін, на які безпосередньо спирається вивчення даної дисципліни	Перелік дисциплін, вивчення яких безпосередньо спирається на дану дисципліну
Технологія очистки природних і стічних вод	Виконання дипломних проектів
Основи планування і благоустрою	
Теоретичні основи технології очистки води	
Насосні і повітродувні станції	
Санітарно-технічне обладнання будинків	
Технологія очистки водно-дисперсних систем	

1.2. Інформаційний обсяг (зміст) дисципліни

Модуль 1. Охорона праці в галузі - (2/72)

ЗМ 1.1. Система управління охороною праці в галузі (СУОПГ), її складові та функціонування. Місце і значення СУОПГ в системі управління функціонування об'єктів водопостачання та водовідведення.

ЗМ 1.2. Профілактика виробничого травматизму на об'єктах водопостачання та водовідведення. Перелік робіт з підвищеною небезпекою та робіт, де є потреба у професійному доборі. Безпечність технологічних процесів і обладнання.

ЗМ 1.3. Пожежна безпека на об'єктах водопостачання та водовідведення. Фактори пожежної небезпеки об'єктів. Причини пожеж на об'єктах – реальні та вірогідні. Категорії об'єктів по вибухопожежонебезпечності. Заходи та засоби системи попередження пожежі, обґрунтування та вибір доцільних з них на об'єктах водопостачання та водовідведення.

1.3. Освітньо-кваліфікаційні вимоги

Вміння (за рівнями сформованості) та знання	Сфери діяльності (виробнича, соціально-виробнича, соціально-побутова)	Функції діяльності у виробничій сфері (проектувальна, організаційна, управлінська, виконавська, технічна, інші)
<p>Студент повинен ЗНАТИ:</p> <p>систему управління охороною праці в галузі, її мету та структурну схему; класи робіт за показниками шкідливості та небезпечності факторів виробничого середовища, важкості та напруженості трудового процесу; фактори професійно-спричинених захворювань у водопровідно-каналізаційному господарстві; заходи та засоби поліпшення стану виробничого середовища на об'єктах водопостачання та водовідведення; фактори пожежної небезпеки та причин пожеж, заходи та засоби забезпечення пожежної безпеки.</p>	<p>Виробнича:</p> <p>організація безпечних та нешкідливих умов праці на об'єктах водопостачання та водовідведення.</p> <p>Соціально-виробнича:</p> <p>Система управління охороною праці в галузі;</p> <p>Відшкодування потерпілим шкоди, заподіяної в результаті нещасного випадку на об'єктах водопостачання та водовідведення.</p>	<p>Проектувальна:</p> <p>Розробка проектної документації на будівництво і реконструкцію комплексів очисних споруд водопостачання і водовідведення, зовнішніх та внутрішніх мереж водопостачання та водовідведення з поглибленою розробкою питань охорони праці.</p> <p>Організаційна:</p> <p>організація безпечних та нешкідливих умов праці на об'єктах водопостачання і водовідведення.</p> <p>Управлінська:</p> <p>забезпечення функціонування систем управління охороною праці в галузі.</p> <p>Виконавська:</p> <p>Розробка першочергових заходів, засобів та технічних рішень щодо поліпшення</p>

1.4. Рекомендована навчальна література

1. Закон України «Про внесення змін до Закону України «Про охорону праці». - К., 21.11.2002 р., №229 -IV.

2. Закон України «Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування від нещасного випадку на виробництві та професійного захворювання, які спричинили втрату працездатності». К., 23.09.1999 р., №1105-XIV.

3. Основи охорони праці. Підручник. За ред. К.Н. Ткачука і О.М. Халімовського. - К.: Основа, 2003 - 472 с.

1.5. Анотація програми навчальної дисципліни «Охорона праці в галузі»

Мета: надати майбутнім бакалаврам теоретичні знання і практичні навички, щодо шляхів, методів і засобів забезпечення належних умов виробничого середовища і безпеки праці на об'єктах водопостачання та водовідведення. Предмет вивчення дисципліни: методи та засоби захисту працюючих від небезпечних та шкідливих виробничих факторів на об'єктах водопостачання та водовідведення.

Модуль 1. Охорона праці в галузі - (2/72). ЗМ 1.1. Система управління охороною праці в галузі. ЗМ1.2. Аналіз умов праці і методичний підхід до визначення гігієнічного класу робіт за показниками шкідливості та небезпечності. ЗМ1.3. Профілактика виробничого травматизму на об'єктах водопостачання та водовідведення. ЗМ 1.4. Пожежна безпека на об'єктах водопостачання та водовідведення.

Аннотация программы учебной дисциплины «Охрана труда в отрасли»

Цель: предоставить будущим бакалаврам теоретические знания и практические навыки относительно путей, методов и средств обеспечения надлежащих условий производственной среды и безопасности труда на объектах водоснабжения и водоотведения. Предмет изучения дисциплины: методы и средства защиты работающих от опасных и вредных производственных факторов на объектах водоснабжения и водоотведения.

Модуль 1. Охрана труда в отрасли - (2/72). СМ 1.1. Система управления охраной труда в отрасли. СМ 1.2. Анализ условий труда и методический подход к определению гигиенического класса работ по показателям вредности и опасности. СМ 1.3. Профилактика производственного травматизма на объектах водоснабжения и водоотведения. СМ 1.4. Пожарная безопасность на объектах водоснабжения и водоотведения.

Annotation of the program of educational discipline «A labour protection is in industry»

Purpose: to give future bachelors theoretical knowledges and practical skills in relation to ways, methods and facilities of providing of the proper terms of production environment and safety of labour on the objects of water-supply and taking of water. Article of study of discipline: methods and facilities of defence of workings of the dangerous and harmful factors of productions on the objects of water-supply and taking of water.

Module 1. A labour protection is in industry - (2/72). СМ 1.1. The control a labour protection system is in industry. СМ 1.2. Analysis of terms of labour and methodical approach to determination of hygienical class of works on the indexes of harmfulness and danger. СМ 1.3. Prophylaxis of production traumatism on the objects of water-supply and taking of water. СМ 1.4. Fire safety on the objects of water-supply and taking of water.

2. Робоча програма навчальної дисципліни

2.1. Розподіл обсягу навчальної роботи студента за спеціальностями та видами навчальної роботи

Спеціальність спеціалізація (шифр, аббревіатура)	Семестр(и)	Загальний обсяг		Аудиторні	Годин							Іспити (сем.)	Заліки (сем.)
		Кредити	Години		у тому числі			Самостійна робота	у тому				
					Лекції	Практичні заняття	ЛР		КР	КП/КУР	РГР		
6.092600 -ВВ денна форма навчання	8	2	72	15	15	-	-	57	-	-	-	-	8
Заочна форма навчання	8	2	72	8	4	4	-	64	7	-	-	-	8

2.2. Тематичний план дисципліни

Модуль 1. Охорона праці в галузі (2/72)

ЗМ 1.1. Система управління охороною праці в галузі (0,5/18)

1. Система управління охороною праці в галузі, її складові та функціонування.
2. Місце і значення СУОПГ в системі управління функціонування об'єктів водопостачання та водовідведення.
3. Визначення гігієнічного класу робіт на об'єктах водопостачання та водовідведення за показниками шкідливості та небезпечності факторів виробничого середовища, важкості та напруженості трудового процесу.

ЗМ 1.2. Профілактика виробничого травматизму на об'єктах водопостачання та водовідведення (0,5/18)

1. Перелік робіт з підвищеною безпекою на об'єктах водопостачання та водовідведення.
2. Перелік робіт, де є потреба у професійному доборі.
3. Безпечність технологічних процесів і обладнання.

ЗМ 1.3. Пожежна безпека на об'єктах водопостачання та водовідведення (1/36)

1. Фактори пожежної небезпеки об'єктів.
2. Причини пожеж на об'єктах – реальні та вірогідні.
3. Заходи та засоби системи попередження пожежі, обґрунтування та вибір доцільних з них на об'єктах водопостачання та водовідведення.

2.3. Розподіл часу за модулями і змістовими модулями та форми навчальної роботи студента

Денна форма навчання

Модулі (семестри) та змістові модулі денна форма навчання	Всього, кредит/годин	Форми навчальної роботи			
		Лекції	Пр. заняття	Лаб. роб.	СРС
Модуль 1	2/72	15			57
ЗМ.1.1.	0,5/18	4	-	-	14
ЗМ 1.2.	0,5/18	4	-	-	14
ЗМ1.3.	1/36	7	-	-	29

Заочна форма навчання

Модулі (семестри) та змістові модулі, заочна форма навчання	Всього, кредит/годин	Форми навчальної роботи			
		Лекції	Практ. заняття	Лаб. роб.	СРС
Модуль 1	2/72	4	4	-	64
ЗМ 1.1.	0,5/18	1	1	-	16
ЗМ 1.2.	0,5/18	1	1	-	16
ЗМ 1.3.	1/36	2	2	-	32

2.3.1. Лекційний курс

Зміст	Кількість годин за спеціальностями, спеціалізаціями (шифр, аббревіатура)	
	6.092600 ВВ, денна форма	6.092600 ВВ, заочна форма
1	2	3
ЗМ 1.1. Система управління охороною праці в галузі Тема 1. Система управління охороною праці в галузі, її складові та функціонування. Місце і значення СУОПГ в системі управління функціонування об'єктів водопостачання та водовідведення	2,0	0,5

Продовження табл.

1	2	3
Тема 2. Аналіз умов праці і методичний підхід до визначення гігієнічного класу робіт на об'єктах водопостачання та водовідведення за показниками шкідливості та небезпечності факторів виробничого середовища, важкості та напруженості трудового процесу.	1,0	-
Тема 3. Поліпшення стану виробничого середовища, зменшення важкості та напруженості трудового процесу. Сучасні заходи та заходи колективних та індивідуального захисту працюючих від дії характерних для об'єктів водопостачання та водовідведення шкідливих та небезпечних факторів виробничого середовища.	1,0	0,5
ЗМ 1.2. Профілактика виробничого травматизму на об'єктах водопостачання та водовідведення. Тема 4. Проблема профілактики виробничого травматизму на об'єктах водопостачання та водовідведення. Аналіз умов праці в галузі за травмонебезпечними факторами.	2,0	-
Тема 5. Заходи та засоби попередження виробничого травматизму щодо окремих напрямів, причин та травмуючих факторів.	1,0	1,0
Тема 6. Безпечність технологічних процесів і обладнання, утримання приміщень, обладнання та засобів захисту в належному стані, організація виконання робіт відповідно до вимог безпеки.	1,0	-
ЗМ 1.3. Пожежна безпека на об'єктах водопостачання та водовідведення Тема 7. Пожежна безпека на об'єктах водопостачання та водовідведення. Фактори пожежної небезпеки об'єктів. Причини пожеж на об'єктах – реальні та вірогідні.	5,0	2,0
Тема 8. Система організаційно-режимних заходів з пожежної небезпеки на об'єктах водопостачання та водовідведення.	2,0	-

2.3.2. Практичні заняття для студентів заочної форми навчання

Практичні заняття мають на меті ознайомлення студентів з „Порядком розслідування та ведення обліку нещасних випадків, професійних захворювань і аварій на виробництві” (від 25.08.2004р. №1112, НПАОП 0.00-6.02-04).

Зміст	Кількість годин за спеціальностями, спеціалізаціями (шифр, аббревіатура)
	6.092600 ВВ, заочна форма
ЗМ 1.1. Система управління охороною праці в галузі Тема 1. Ознайомлення зі складанням повідомлення про нещасний випадок.	1,0
ЗМ 1.2. Профілактика виробничого травматизму. Тема 2. Складання протоколу огляду місця, де стався нещасний випадок та протоколу опитування потерпілого та свідків причетних до нещасного випадку.	1,0
ЗМ 1.3. Пожежна безпека на об'єктах водопостачання та водовідведення. Тема 3. Складання актів розслідування нещасного випадку за формами Н-5 і Н-1	2,0

2.4. Індивідуальні завдання

Студент самостійно виконує на протязі семестру індивідуальне завдання з розслідування нещасного випадку на виробництві, оформлення акту за формою Н-1 та підрахунку видів компенсації, що сплачуються потерпілому або утриманням загиблого Фондом страхування від нещасного випадку.

Усього на індивідуальне семестрове завдання для студентів денної форми навчання передбачено 20 годин СРС. Для студентів заочної форми навчання передбачено 7 годин на виконання семестрової контрольної роботи.

2.5. Самостійна навчальна робота студента

1. Ознайомлення з особливостями управління охороною праці в організаціях як підсистема системи управління охороною праці в галузі.

2. Ознайомлення з переліком характерних для галузі робіт і їх гігієнічних класів.

3. Ознайомлення з причинами захворюваності в галузі. Соціально-економічні наслідки захворювань.

4. Ознайомлення зі станом травматизму в галузі та травмонебезпечними виробничими факторами. Соціально-економічні наслідки виробничого травматизму на об'єктах водопостачання та водовідведення.

5. Ознайомлення з порядком оформлення нарядів – допусків, відповідальні особи та їх обов'язки, порядок виконання робіт і закриття нарядів.

6. Ознайомлення з факторами пожежної небезпеки об'єктів водопостачання та водовідведення.

7. Ознайомлення зі структурою та обов'язками пожежно – технічних

комісій та добровільних пожежних дружин на об'єктах водопостачання та водовідведення.

Усього: 57 годин (в т.ч. 20 годин на семестрове завдання) для студентів денної форми навчання та 64 години для студентів заочної форми навчання

2.6. Засоби контролю та структура залікового кредиту Денна форма навчання

Види та засоби контролю (тестування, контрольні роботи, індивідуальні завдання тощо)	Розподіл балів, %
МОДУЛЬ 1. Поточний контроль зі змістових модулів	
ЗМ 1.1. Тестування	25%
ЗМ 1.2. Контрольна робота	25 %
ЗМ 1.3. Контрольна робота	25%
Індивідуальне семестрове завдання	25%
Підсумковий контроль з МОДУЛЮ 1 (залік)	
Всього за модулем 1	100%

Заочна форма навчання

Види та засоби контролю (тестування, контрольні роботи, індивідуальні завдання тощо)
МОДУЛЬ 1.
Захист семестрової контрольної роботи
Підсумковий контроль з МОДУЛЮ 1 (залік)
Залік у формі тестування

2.7. Інформаційно-методичне забезпечення

Бібліографічні описи, Інтернет адреси	ЗМ, де застосовується (теми)
1	2
1. Рекомендована основна навчальна література (підручники, навчальні посібники, інші видання)	
1. Основи охорони праці. Підручник. За ред. К.Н. Ткачука і О.М. Халімовського. - К.: Основа, 2003. - 472 с.	ЗМ 1.1., ЗМ 1.2., ЗМ 1.3. (1-8)
2. В.Ц. Жидецький. Основи охорони праці. Підручник. - Львів: Афіша, 2004. - 320 с.	ЗМ 1.1., ЗМ 1.2., ЗМ 1.3. (1-8)
3. И.А.Брежнев, В.М.Трескунов. Охрана труда при эксплуатации систем водоснабжения и канализации. – М.: Стройиздат, 1983	ЗМ 1.1., ЗМ 1.2., ЗМ 1.3. (1-8)
2. Додаткові джерела (довідники, нормативні видання, сайти Інтернет)	
1. Г.Г. Орлов и др. Инженерные решения по охране труда в строительстве. Справочник строителя. -М.: Стройиздат, 1985.	ЗМ 1.2., ЗМ 1.3. (3-8)
2. В.И. Русин и др. Охрана труда в строительстве. Инженерные решения. Справочник. - К., 1990.	ЗМ 1.2., ЗМ 1.3. (3-8)
3. ДНАОП 0.00 – 6.02 – 04. Порядок розслідування та ведення обліку нещасних випадків, професійних захворювань і аварій на виробництві (від 25.08.2004р. № 1112)	ЗМ 1.2., ЗМ 1.3. (3-8)
4. НПАОП 0.80 – 4.12 – 05. Типове положення про порядок проведення навчання і перевірки знань з питань охорони праці (від 26.01.2005р., № 15)	ЗМ 1.2., ЗМ 1.3. (3-8)
3. Методичне забезпечення (реєстр методичних вказівок, інструкцій до лабораторних робіт, планів семінарських занять, комп'ютерних програм, відео-аудіо-матеріалів, плакатів тощо)	
1. Жигло Ю.І., Дмитрієв С.Л. Методичні вказівки до самостійної роботи з курсу «Охорона праці і БЖД» для студентів 3 курсу денної форми навчання спеціальності ВВ. ХНАМГ, 2007	ЗМ 1.3. (6-9)
2. Жигло Ю.І. Методичні вказівки до виконання глави «Охорона праці» у дипломних проектах для студентів 5 курсу спеціальності «Водопостачання та водовідведення». -ХДАМГ, 2003.	
3. Жигло Ю.І. Методичні вказівки до глави «Охорона праці» у дипломних проектах для студентів 5 курсу спеціальності 7.092601 «Водопостачання та водовідведення» спеціалізації «Очищення вод». ХНАМГ, 2004.	

1	2
4. Жигло Ю.І. Методичні вказівки і контрольні завдання з курсу «Охорона праці» для студентів заочної форми навчання спеціальностей 7.092601 «Водопостачання, водовідведення та очистка вод» і 7.092108 «Теплогазопостачання і вентиляція». ХНАМГ, 2004.	ЗМ 1.1., ЗМ 1.2., ЗМ 1.3. (1-9)
5. Жигло Ю.І., Дмитрієв С.Л., Методичні вказівки до проведення практичних занять з курсу „Охорона праці в галузі” (для студентів 4 курсу заочної форми навчання спеціальності 6.092600 „Водопостачання та водовідведення”). ХНАМГ, 2008.	ЗМ 1.1., ЗМ 1.2., ЗМ 1.3. (1-9)

НАВЧАЛЬНЕ ВИДАННЯ

Програма і робоча програма навчальної дисципліни “Охорона праці в галузі” (для студентів 4 курсу денної і заочної форм навчання напрямів підготовки 0926 „Водні ресурси”, 6.060103 „Гідротехніка (Водні ресурси)” спеціальності 6.092600 “Водопостачання та водовідведення”)

Укладачі: Юрій Іванович Жигло,
Ірина Олексіївна Мікуліна

План 2009, поз. 290 Р

Підп. до друку 04.11.2009	Формат 60 x 84 1/16	Папір офісний.
Друк на ризографі.	Умовн.-друк. арк. 0,8	Обл.- вид. арк. 1,1
Замовл. № 5318	Тираж 10 прим.	

61002, м. Харків, вул. Революції,12

Сектор оперативної поліграфії ЦНІТ ХНАМГ,
61002, м. Харків, вул. Революції,12